

Revisorerna i Nordanstigs kommun

Nordanstigs kommun
Kommunstyrelsen

För kännedom: Kommunfullmäktiges
presidium

2018-09-26

Revisionsrapport ”Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30”

Revisionen har via KPMG genomfört en granskning inom ovanstående område.

Revisionen hemställer om att kommunstyrelsen lämnar synpunkter avseende de rekommendationer och förslag som lyfts fram i rapporten, företrädesvis de som framgår av rapportens sammanfattning.

Revisionen emotser svar senast den 21 december 2018.

För Nordanstigs kommuns revisorer

Lars-Erik Trapp
Ordförande

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

Nordanstigs kommun

KPMG AB

2018-09-25

Antal sidor 13

Granskning av Nordanstig delår 2018-06-30.docx

i

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Finansiella mål	1
1.2	Mål för verksamheten	1
2	Inledning	2
2.1	Syfte och revisionsfråga	2
2.2	Avgränsning	2
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Ansvarig nämnd	3
2.5	Projektorganisation/granskningsansvariga	3
2.6	Metod	3
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Anvisningar och styrdokument	4
3.2	Bedömning utifrån fullmäktiges mål	4
3.2.1	Bakgrund	4
3.2.2	Finansiella mål	5
3.2.3	Verksamhetsmål	6
4	Delårsrapporten i övrigt	7
4.1	Innehåll	7
4.2	Balanskravet	8
4.3	Resultaträkning	9
4.4	Balansräkning	10
4.5	Sammanställd redovisning	10
5	Övriga iakttagelser	11

1 Sammanfattning

Vi har av Nordanstigs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2018-06-30. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap KL¹ bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (2 §). Revisorernas uttalande avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

Vi är med bakgrund av den prognos som lämnas, -4,4 mnkr, oroade över resultatutvecklingen, främst inom omsorgsutskottet som redovisar en avvikelse mot budget på -18,5 mnkr. Vi är kritiska till att åtgärder med anledning av beslut om besparingar inte har vidtagits fullt ut.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunen att:

- Dokumentera bokslutsprocessen, se avsnitt 3.1.
- Säkerställa att beslutade besparingsåtgärder verkställs, se avsnitt 4.3.
- Åtgärder vidtas för att förbättra den interna kontrollen, se avsnitt 5.

1.1 Finansiella mål

Kommunfullmäktige har fastslagit sex finansiella mål som skall inverka till en god ekonomisk hushållning.

Vi bedömer att resultatet i delårsrapporten inte är i enlighet med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Vår bedömning baseras främst på prognosen som visar att budgeterat resultat inte kommer att uppnås.

1.2 Mål för verksamheten

Vad gäller verksamhetsmålen som är beslutade för perioden 2017 – 2019 saknar vi både uppföljning och bedömning av målen. Vi kan därför inte heller bedöma verksamhetsmålen. Vi vill, likt tidigare år, framhålla vikten av uppföljningsbara och mätbara mål. Vi noterar också att redovisningen av målen i delårsrapporten inte överensstämmer fullt ut med målen i kommunens budget.

¹ Kommunallag (2017:725)

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

Vi rekommenderar därför kommunstyrelsen att verka för en fortsatt utveckling av dessa processer samt att en samlad bedömning görs av verksamhetsmålen i förhållande till god ekonomisk hushållning, se avsnitt 3.2.3.

2 Inledning

Vi har av Nordanstigs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska delårsrapporten per 2018-06-30. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2018.

Kommunens revisorer ska enligt 12 kap KL bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (2 §). Revisorerna uttalanden avges i revisorernas bedömning av delårsrapporten.

Vårt uppdrag är att granska delårsrapporten för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Syftet med granskningen är även att bedöma om kommunens delårsrapport har upprättats i enlighet med kommunallagen, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting.

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar delårsrapporten 2018-06-30.

Vår granskning har skett i den omfattning som följer av God redovisningssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL² och Skyrev³.

Granskningen av räkenskaperna är översiktlig och avser endast underlag för bedömning av fullmäktiges finansiella mål.

Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade) i delårsrapporten.

I vår granskning ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

² Sveriges Kommuner och Landsting

³ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om delårsrapporten i allt väsentligt följer:

- Kommunallag och kommunal redovisningslag, KRL
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har även bedömt om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsen.

2.5 Projektorganisation/granskningsansvariga

Granskningen har genomförts av Kristoffer Bodin, kommunal revisor under ledning av Lena Medin, certifierad kommunal revisor.

Rapporten är faktagranskad av Björn Hylenius, ekonomichef.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive delårsrapporten.
- Intervjuer med berörda tjänstemän.
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.
- Stickprovvis avstämning och verifiering av väsentliga balansposter mot specifikationer med tillhörande underlag i den omfattning som krävs för bedömning av fullmäktiges finansiella mål.
- Översiktlig analys av resultaträkningen.

3 Resultat av granskningen

3.1 Anvisningar och styrdokument

I KRL framgår att kommunerna ska upprätta minst en delårsrapport som ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret, d v s högst åtta månader. Det är även den rapport som faller inom ramen för denna period som ska behandlas av fullmäktige och som revisorerna ska göra en bedömning av.

Nordanstig kommun har valt att förlägga delårsrapporten till den 30 juni.

Ekonomikontoret har utarbetat och distribuerat anvisningar⁴ för att styra upp förvaltningarnas arbete tidsmässigt och för att säkerställa kvalitén. Anvisningarna består till största del av en övergripande tidsplan samt mer detaljerade stoppdatum. Via stopp-datumen framgår vissa instruktioner kring avstämning och periodisering men utförligare information och riktlinjer saknas.

Kommentarer

Vi rekommenderar likt föregående år att bokslutsprocessen dokumenteras med vilka kontroller som ska utföras samt en beskrivning av hur och av vem kontrollerna ska utföras och dokumenteras.

3.2 Bedömning utifrån fullmäktiges mål

3.2.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

⁴ Anvisningar och tidplan för delårsbokslut 2018”, Ekonomikontoret, 2018-04-19.

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

3.2.2 Finansiella mål

Kommunfullmäktiges finansiella mål	Resultat enligt delårsrapporten	Bedömning enligt delårsrapporten
Verksamhetens nettokostnader plus finansnetto exklusive intäkter av engångskaraktär ska vara högst 98 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunal fastighetsavgift för vardera åren 2018-2020.	Prognosen visar på ett resultat på – 4,4 mnkr.	Kommer inte att uppnås utan ökade insatser.
Investeringsvolymen för innevarande år bör lägst motsvara årets avskrivning. Årets investeringsvolym samt ombudgetering från föregående år får högst motsvara årets avskrivningar gånger tre.	Prognos för investeringar 41,5 mnkr. Prognos för avskrivningar 14,6 mnkr.	Målet bedöms uppnås.
Soliditeten inklusive total pensions-skuld ska förbättras årligen.	Soliditet 2017 - 20 % Prognos för 2018 är - 23 %.	Kommer inte att uppnås utan ökade insatser.
Likviditeten skall vara lägst 100 %, dvs. omsättningstillgångarna skall vara högre än de kortfristiga skulderna.	Prognosen är 100 %.	Målet bedöms uppnås.
Samtliga investeringar bör finansieras med egna medel och/eller specifika bidrag.	Inga lån har tagits upp men det planeras att tas lån för att finansiera investeringar under hösten.	Kommer inte att uppnås utan ökade insatser.
Kommunen skall amortera låneskulden med minst 6 % per år.	Prognos ca 9 %.	Målet bedöms uppnås.

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

Kommentar om finansiella mål

Delårsresultatet och prognosen är negativ och därför bedöms flera av målen inte att uppnås utan ökade insatser.

Vi bedömer att resultatet i delårsrapporten inte är i enlighet med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Vår bedömning baseras främst på prognosen som visar att budgeterat resultat inte kommer att uppnås.

3.2.3 Verksamhetsmål

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten	Bedömning enligt delårsrapporten
Under 2017-2019 ska varje barn och elev ges möjlighet att utvecklas utifrån sina behov och förutsättningar.	Bedömning saknas. Mäts år 2019.
Förskolan och skolan ska ge barnen och eleverna framtidstro och stärka deras självkänsla.	Bedömning saknas. Mäts år 2019.
Under 2017-2019 ska förutsättningarna för näringslivet utvecklas och förbättras i kommunen.	Bedömning saknas. Mäts år 2019.
Under 2017-2019 ska miljön och folkhälsan i Nordanstigs kommun succesivt förbättras??	Målet saknas i delårsrapporten. Mäts 1 ggr/år och redovisas i miljöbokslutet respektive välfärdsbokslutet.
Under 2017-2019 utveckla attraktiva boende- och livsmiljöer som skapar tillväxt.	Bedömning saknas.

Kommentar om verksamhetsmål

Vi noterar att det har påbörjats ett arbete med att utveckla en ny process kring målarbetet med nya indikatorer kopplade till effektmål.

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

Detta utvecklingsarbete gör att redovisningen av målen i delårsrapporten inte överensstämmer med målen i kommunfullmäktiges budgetdokument "Mål och budget 2018–2021"⁵.

Det finns effektmål i delårsrapporten som inte finns i budgetdokumentet eller fastställts av fullmäktige i särskilt beslut. Principiellt anser vi att ändringar av mål ska beslutas av fullmäktige. Det finns också övergripande inriktningar och effektmål som återfinns i budgetdokumentet men som inte längre redovisas i delårsrapporten utan redovisas en gång per år i separata bokslut. Vi anser att kommunfullmäktige inte erhåller tillräcklig uppföljning av de mål som antagits.

För samtliga mål i tabellen ovan saknas resultat och bedömning för 2018 då mätningar kommer genomföras tidigast år 2019. Vi har uppfattat det som att indikatorerna för flertalet effektmål baseras på undersökningar som kommer genomföras högst en gång per år. Det riskerar enligt vår uppfattning att försvåra fullmäktiges och kommunstyrelsens möjlighet till effektiv styrning och uppföljning. Då utfall saknas kan vi inte heller bedöma verksamhetsmålen.

Vi vill därför, likt tidigare år, framhålla vikten av mätbara mål samt tillförlitliga underlag och mätmetoder, vilket är väsentligt för att kunna göra en bedömning av huruvida resultatet är förenligt med målen. Det är enligt vår mening svårt att bedöma om målen uppnåtts och några tydliga bedömningar av detta lämnas ej heller i delårsrapporten.

Vidare skulle en samlad bedömning av måluppfyllelsen och god ekonomisk hushållning underlätta för läsaren av rapporten.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen verkar för en fortsatt utveckling av dessa processer samt att en samlad bedömning görs av verksamhetsmålen i förhållande till god ekonomisk hushållning.

4 Delårsrapporten i övrigt

4.1 Innehåll

Enligt KRL 9:2 ska delårsrapporten innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av kommunens verksamhet och resultat sedan föregående års utgång. Uppgift ska lämnas om:

- sådana förhållanden som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ställning.
- sådana händelser av väsentlig betydelse för kommunen som har inträffat under rapportperioden eller efter dennes slut.

⁵ Fastställt av kommunfullmäktige 2017-10-02, §§ 74-75.

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

Syftet med rekommendationen är att ange minimikraven för innehållet i en delårsrapport och principerna för bedömning av vilka poster som ska tas med i delårsrapporten, och hur dessa ska värderas.

Kommentar

Sammantaget bedömer vi att delårsrapporten följer RKR:s rekommendation 22.

4.2 Balanskravet

I förvaltningsberättelsens avsnitt Kommunens ekonomi, delavsnittet 2.5.6 "Balanskravsutredning" framgår att det prognostiserade resultatet innebär att balanskravet inte kommer att uppnås för år 2018. I bedömning har hänsyn tagits till realisationsvinster på -1,2 mnkr. I balanskravet har kostnaden för nedskrivning av en skolfastighet, 4,9 mnkr, återförts med hänvisning till synnerliga skäl vilket också har motiverats under utredningen.

Balanskravsresultat uppgår efter justeringar till -0,7 mnkr jämfört med årets resultat på -4,4 mnkr. Med årets prognostiserade underskott och föregående års underskott har kommunen totalt -7,6 mnkr att återställa.

Ett balanskravsunderskott ska regleras senast tre år efter att det har konstaterats i årsredovisningen. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur en reglering ska ske. För att inte tid går förlorad bör åtgärder sättas in så fort som möjligt. Enligt prop 2003/04:105 bör det åtminstone översiktligt i delårsrapporten framgå vilka åtgärder som krävs för att uppnå balanskravet.

Av delårsrapporten framgår att fullmäktige har antagit en åtgärdsplan som omfattar neddragningar t.o.m. år 2020 motsvarande hela underskottet på -7,6 mnkr.

4.3 Resultaträkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse.

Belopp i mnkr	Utfall 2018-06-30	Utfall 2017-06-30	Prognos 2018 per 2018-06-30	Budget 2018	Utfall 2017-12-31
Verksamhetens nettokostnader	-289 887	-281 114	-567 041	-554 004	-566 621
Förändring i %, jmf med föregående år	1,6		0,1		
Skatteintäkter och statsbidrag	282 388	278 823	566 422	567 972	558 147
Förändring i %, jmf med föregående år	1,3		1,5		
Finansnetto	471	115	-3 811	-5 114	-778
Årets resultat	-7 028	-2 176	-4 430	8 854	-9 252
Nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag %	102,5	100,8	100,8	98,4	101,7

Prognosen för helåret per 2018-06-30 uppgår till - 4,4 mnkr jämfört med budget + 8,8 mnkr. Nettokostnaderna beräknas enligt prognosen att uppgå till drygt 13 mnkr högre än budget. I resultatet ingår en nedskrivning av Fröstuna skola, 4,9 mnkr.

Omsorgsutskottet redovisar ett underskott på ca -9,7 mnkr inom vård och omsorg samt -8,8 mnkr inom social omsorg. Inom vård och omsorg är det främst hemtjänsten som har höga kostnader. Även inom social omsorg är kostnaderna för höga jämfört med budget, även om både antalet placeringar och inhyrda socionomer har minskat under året. Utbildningsutskottet redovisar ett underskott på ca -1,7 mnkr. Enligt kommunen har både verksamheterna inom omsorg och utbildning ett fortsatt högt kostnadsläge efter år av intäkter av engångskaraktär samt höga migrationsintäkter som nu minskar kraftigt.

Enheten samhällsutveckling och kommunikation gör ett överskott på ca 2,2 mnkr. Det beror främst på att vakanta tjänster inte tillsatts och att vissa projekts inte har inletts.

Enheterna staben och teknik och hållbarhet visar tillsammans ett överskott på ca 1,5 mnkr.

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

Mer detaljerade förklaringar av verksamheternas underskott respektive överskott återfinns i delårsrapporten under avsnitt 3 "Kommunens verksamheter – utskott, bolag och stiftelser".

Kommentarer

Likt föregående år är vi fortsatt oroad över resultatutvecklingen och att kostnadsutvecklingen inte följer de minskade intäkterna.

I övrigt konstaterar vi att det tidigare besparingspaketet inte är fullt ut genomfört och att det fortfarande återstår 20 mnkr att verkställa.

Vi är oroad över utvecklingen och rekommenderar kommunstyrelsen att säkerställa att beslutade besparingsåtgärder verkställs, se även avsnitt 4.2 gällande åtgärdsplan.

4.4 Balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse.

<i>Belopp i mnkr</i>	Kommunen	
	2018-06-30	2017-12-31
Balansomslutning	339,7	362,8
Redovisat eget kapital	131,5	138,5
Eget kapital inkl. ansvarsförpliktelse	-79,3	-70,0
<i>Redovisad soliditet</i>	39%	38%
<i>Soliditet med hänsyn till ansvarsförpliktelse</i>	-23%	-19%
Omsättningstillgångar	100,9	113,4
Kortfristiga skulder	100,8	114,7
<i>Balanslikviditet</i>	100%	99%

4.5 Sammanställd redovisning

I kommunens sammanställda redovisning ingår fyra av fem helägda aktiebolag. Det är Nordanstigs Bostäder AB, Nordanstig Vatten AB, Nordanstigs kommunfastigheter AB och Nordanstig Fjärrvärme AB. Nordanstigs Fastigheter AB ingår inte då omsättningen bedöms som obetydlig.

Nordanstigs kommun

Översiktlig granskning av delårsrapport per 2018-06-30

KPMG AB

2018-09-25

5 Övriga iakttagelser

Vi har under granskningen av delårsrapporten påbörjat en översiktlig granskning av kommunens interna kontroll och vi har noterat några brister som vi kommunicerat till ansvariga tjänstemän:

- Det saknas spärrar i ekonomisystemen för att säkerställa att processerna kring utbetalningar är uppdelade på flera personer, s.k. "segregation of duties".
- Vissa typer manuella bokföringsordrar, ex. rättelser eller ombokningar, attesteras endast av en person.
- Avvikelse från kommunens attestreglemente har skett genom att kommunchefen attesterat en faktura gällande en konferens som kommunchefen själv deltog i. Enligt tillämpningsanvisningarna ska kommunstyrelsens ordförande attestera kommunchefens egna kostnader.

Kommentar

Vi anser att det är väsentligt för kommunen att stärka den interna kontrollen genom att se över processer och identifiera risker. Vi vill betona vikten av att säkerställa att processerna även systemmässigt är uppdelade på flera personer, s.k. "segregation of duties". Vi anser också att kommunen bör vidta åtgärder för att säkerställa att riktlinjerna kring attest är kända och följs.

KPMG, dag som ovan

Lars Skoglund
Auktoriserade revisorer

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Kristoffer Bodin
Kommunal revisor